

EUROOPAN PARLAMENTTI

2009 - 2014

Istuntoasiakirja

A7-0285/2011

20.7.2011

MIETINTÖ

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2010
(2011/2106(INI))

Vetoamusvaliokunta

Esittelijä: Iliana Malinova Iotova

RR\874476FI.doc

PE466.968v02-00

FI

Moninaisuudessaan yhtenäinen

FI

SISÄLTÖ

	Sivu
EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS	3
PERUSTELUT	11
VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS.....	15

EUROOPAN PARLAMENTIN PÄÄTÖSLAUSELMAESITYS

Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksesta 2010 (2011/2106(INI))

Euroopan parlamentti, joka

- ottaa huomioon Euroopan oikeusasiamiehen vuosikertomuksen 2010,
  - ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 24 artiklan kolmannen kohdan, 228 artiklan ja 298 artiklan,
  - ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 41 ja 43 artiklan,
  - ottaa huomioon 18. kesäkuuta 2008 antamansa päätöslauselman¹ oikeusasiamiehen tehtävien hoitamista koskevasta ohjesäännöstä ja hänen tehtäviensä hoitamista koskevista yleisistä ehdoista 9 päivänä maaliskuuta 1994 tehdyn päätöksen 94/262/EHTY, EY, Euratom muuttamista koskevan Euroopan parlamentin päätöksen² hyväksymisestä,
  - ottaa huomioon 15. maaliskuuta 2006 tehdyn Euroopan parlamentin ja Euroopan oikeusasiamiehen yhteistyötä koskevan puitesopimuksen, joka tuli voimaan 1. huhtikuuta 2006,
  - ottaa huomioon 1. tammikuuta 2009 annetut oikeusasiamiehen ohjesäännön täytäntöönpanosäännökset³,
  - ottaa huomioon aikaisemmat Euroopan oikeusasiamiehen toiminnasta antamansa päätöslauselmat,
  - ottaa huomioon työjärjestyksen 205 artiklan 2 kohdan toisen ja kolmannen virkkeen,
  - ottaa huomioon vetoamusvaliokunnan mietinnön (A7-0285/2011),
- A. ottaa huomioon, että oikeusasiamiehen vuosikertomus 2010 luovutettiin virallisesti Euroopan parlamentin puhemiehelle 10. toukokuuta 2011 ja että oikeusasiamies Nikiforos Diamandouros esitteli kertomuksen vetoamusvaliokunnalle 23. toukokuuta 2011 Brysselissä;
- B. ottaa huomioon, että SEUT:n 24 artiklassa määrätään, että "jokainen unionin kansalainen voi käännyä 228 artiklan mukaisesti asetettavan oikeusasiamiehen puoleen";
- C. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 41 artiklan mukaan "jokaisella on oikeus siihen, että unionin toimielimet ja laitokset käsittelevät hänen asiansa puolueettomasti, oikeudenmukaisesti ja kohtuullisessa ajassa";

---

¹ EUVL C 286E, 27.11.2009, s. 172.

² EUVL L 189, 17.7.2008, s. 25.

³ Hyväksytty 8. heinäkuuta 2002 ja muutettu oikeusasiamiehen päätöksillä 5. huhtikuuta 2004 ja 3. joulukuuta 2008.

- D. ottaa huomioon, että yhteinen ulkopolitiikka, turvallisuuspolitiikka ja Eurooppa-neuvoston vastuut kuuluvat oikeusasiamiehen toimivaltaan;
- E. ottaa huomioon, että perusoikeuskirjan 43 artiklan mukaan "jokaisella unionin kansalaisella sekä jokaisella luonnollisella henkilöllä ja oikeushenkilöllä, jonka asuinpaikka tai sääntömääräinen kotipaikka on jäsenvaltiossa, on oikeus tehdä Euroopan oikeusasiamiehelle kantelu, joka koskee unionin toimielinten, elinten tai laitosten toiminnassa ilmenneitä epäkohtia, lukuun ottamatta Euroopan unionin tuomioistuimen toimintaa lainkäyttöelimenä";
- F. ottaa huomioon, että Euroopan unionin perusoikeuskirjasta on tullut Lissabonin sopimuksen voimaantulon seurauksena oikeudellisesti sitova suurimmassa osassa jäsenvaltioita, mikä on antanut täydentävää oikeutusta oikeusasiamiehen päätöksille;
- G. ottaa huomioon, että Lissabonin sopimuksella otettiin käyttöön oikeusperusta hallintomenettelyjä koskeville yhteisille säännöille, jotka koskevat unionin toimielimiä, elimiä ja laitoksia, jotka SEUT:n 298 artiklan mukaisesti "tukeutuvat tehtäviään hoitaessaan avoimeen, tehokkaaseen ja riippumattomaan eurooppalaiseen hallintoon", ja että Lissabonin sopimus vaikuttaa Euroopan oikeusasiamiehen työhön muun muassa Euroopan ulkosuhdehallinnon perustamisen kautta ja sen seurauksena, että Eurooppa-neuvostosta on tullut EU:n toimielin;
- H. ottaa huomioon, että "hallinnollisesta epäkohdasta" on kyse silloin, kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti;
- I. ottaa huomioon, että parlamentti valitsi Nikiforos Diamandourosin uudelleen Euroopan oikeusasiamieheksi Strasbourgissa 20. tammikuuta 2010 ja että hän vannoi virkavalansa unionin tuomioistuimessa Luxemburgissa 25. lokakuuta 2010;
- J. ottaa huomioon, että 27. syyskuuta 2010 Euroopan oikeusasiamiehen instituutio vietti viidettätoista vuosipäiväänsä; ottaa huomioon, että näiden viidentoista vuoden aikana oikeusasiamies on vastannut yli 36 000 kantelijalle ja suorittanut yli 3 800 mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevaa tutkimusta;
- K. ottaa huomioon, että oikeusasiamies on käynnistänyt vuosien 2009–2014 toimikauttaan koskevan uuden strategian instituutionsa viidennenätoista vuosipäivänä; ottaa huomioon, että tässä strategiassa keskitytään sidosryhmien kuulemiseen, nopeampaan tulosten tuottamiseen, vaikuttamiseen myönteisellä tavalla unionin hallintokulttuuriin, oikea-aikaisten ja hyödyllisten tietojen toimittamiseen sidosryhmille ja yleisölle sekä käytettävissä olevien resurssien hyödyntämisen jatkuvaan uudelleenarviointiin;
- L. ottaa huomioon, että vuonna 2010 oikeusasiamies vastaanotti 2 667 kantelua; ottaa huomioon, että tämä merkitsee kantelujen vähentymistä yli 400:lla vuoteen 2009 verrattuna;
- M. ottaa huomioon, että vuonna 2010 oikeusasiamies sai päätökseen 326 tutkimusta (318 vuonna 2009), joista 323 perustui kanteluihin; ottaa huomioon, että tutkimuksen päätökseen saattamiseen tarvittava keskimääräinen aika lyhenyi 13 kuukaudesta vuonna 2008 yhdeksään kuukauteen vuosina 2009 ja 2010; ottaa huomioon, että useimmat

tutkimukset saatiin päätökseen vuoden kuluessa (66 prosenttia) ja yli puolet niistä (52 prosenttia) saatiin päätökseen kolmen kuukauden kuluessa;

- N. ottaa huomioon, että oikeusasiamies voi käynnistää oma-aloitteisia tutkimuksia, kun hän aikoo tutkia mahdollista hallinnollisen epäkohdan tapausta sellaisen kantelun perusteella, jonka on tehnyt henkilö, joka ei voi kantelua tehdä, tai kun toimielimissä näyttää esiintyvän järjestelmällinen ongelma; ottaa huomioon, että oikeusasiamies sai päätökseen kolme ja käynnisti kuusi oma-aloitteista tutkimusta vuonna 2010;
- O. ottaa huomioon, että 65 prosenttia tutkimuksista, jotka käynnistettiin vuonna 2010, koski Euroopan komissiota (56 prosenttia vuonna 2009), 10 prosenttia koski Euroopan unionin henkilöstövalintatoimistoa (EPSO), 7 prosenttia Euroopan parlamenttia, 2 prosenttia Euroopan unionin neuvostoa ja 1 prosentti Euroopan unionin tuomioistuinta;
- P. ottaa huomioon, että yli puolessa tapauksista (55 prosenttia), jotka saatiin päätökseen vuonna 2010, kyseessä ollut toimielin hyväksyi sovintoratkaisun tai sopi asian;
- Q. ottaa huomioon, että oikeusasiamies voi antaa lisähuomautuksen, jos asian käsittelyn yhteydessä havaitaan tilaisuus hallinnon laadun parantamiseen; ottaa huomioon, että oikeusasiamies antoi lisähuomautuksia 14 tapauksessa vuonna 2010 (vähemmän kuin vuonna 2009, jolloin vastaavia tapauksia oli 28) tarkoituksena parantaa kansalaisille tarjottavaa palvelua;
- R. ottaa huomioon, että kriittinen huomautus annetaan tapauksissa, joissa i) kyseisen toimielimen ei ole enää mahdollista korjata hallinnollista epäkohtaa, ii) hallinnollisella epäkohdalla ei ole yleisiä vaikutuksia tai iii) oikeusasiamiehen suorittamaa seurantaa ei pidetä tarpeellisena;
- S. ottaa huomioon, että kriittinen huomautus vahvistaa kantelijalle, että kantelu oli aiheellinen, ja ilmaisee toimielimelle, mitä se on tehnyt väärin, jotta se voi vastaisuudessa välttää hallinnollisia epäkohtia; ottaa huomioon, että viime vuosina kriittisten huomautusten määrä on jatkuvasti vähentynyt ja laskenut 44:stä vuonna 2008 ja 35:stä vuonna 2009 aina 33:een vuonna 2010;
- T. ottaa huomioon, että suositusluonnos annetaan tapauksissa, joissa oikeusasiamiehen jatkotoimet ovat tarpeellisia, joissa hallinnollinen epäkohta voidaan korjata tai joissa hallinnollinen epäkohta on erityisen vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia;
- U. ottaa huomioon, että oikeusasiamies havaitsi hallinnollisia epäkohtia 12 prosentissa tapauksista (40) vuonna 2010; ottaa huomioon, että seitsemässä tapauksessa näistä hän sai aikaan myönteisen lopputuloksen esittämällä suositusluonnoksen;
- V. ottaa huomioon, että jollei toimielin tai elin reagoi tyydyttävästi suositusluonnokseen, oikeusasiamies voi antaa Euroopan parlamentille erityiskertomuksen;
- W. ottaa huomioon, että erityiskertomus on oikeusasiamiehen viimeinen keino ja viimeinen tärkeä askel, jonka hän ottaa tapauksen käsittelyssä, sillä päätöslauselman antaminen ja parlamentin toimivallan käyttö kuuluvat parlamentin poliittiseen päätösvaltaan;

- X. ottaa huomioon, että oikeusasiamies antoi parlamentille vuonna 2010 yhden erityiskertomuksen;
1. hyväksyy Euroopan oikeusasiamiehen antaman vuoden 2010 vuosikertomuksen; onnittelee oikeusasiamiestä hänen tammikuussa 2010 tapahtuneen uudelleenvalintansa johdosta;
  2. panee merkille oikeusasiamiehen nykyistä toimikauttaan varten laatiman uuden strategian, joka muodostaa hänen aloitteidensa ja toimintojensa perustan; toteaa, että tähän strategiaan kuuluu muun muassa jatkuva vuoropuhelu kantelijoiden, kansalaisyhteiskunnan ja muiden sidosryhmien kanssa, parhaiden käytäntöjen tunnistaminen yhteistyössä kollegojen kanssa ja heitä kuullen Euroopan oikeusasiamiesten verkostossa, EU:n menettelyjen kehittäminen oikeudenmukaisemmiksi ja avoimmiksi sekä palvelukulttuurin edistäminen EU:n toimielinten hallinnoissa;
  3. tähdentää, että avoimuus, mahdollisuus käyttää tietoja ja EU:n kansalaisten oikeuksien kunnioittaminen ovat olennaisia edellytyksiä kansalaisten ja toimielinten keskinäisen luottamuksen säilymisen kannalta;
  4. katsoo, että oikeusasiamiehen asema avoimuuden ja tilivelvollisuuden lisääjänä Euroopan unionin päätöksenteossa ja hallinnossa on merkittävä pyrittäessä kohti unionia, jossa päätökset "tehdään mahdollisimman avoimesti ja mahdollisimman lähellä kansalaisia", kuten Euroopan unionista tehdyn sopimuksen 1 artiklan toisessa kohdassa määrätään;
  5. muistuttaa, että Euroopan oikeusasiamiehen instituutio vietti 27. syyskuuta 2010 viidettätoista vuosipäiväänsä; toteaa, että näiden viidentoista vuoden aikana oikeusasiamies on vastannut yli 36 000 kanteluun ja hoitanut merkittävää tehtävää auttamalla Euroopan unionin toimielimiä tarjoamaan muutoksenhakekeinoja ja parantamaan hallintonsa laatua;
  6. toteaa, että näistä viidestätoista toimintavuodesta saadut kokemukset ovat antaneet oikeusasiamiehen instituutiolle todellisen käsityksen hallinnollisia epäkohtia koskevista suuntauksista, järjestelmää koskevista ongelmista ja rakenteellisista heikkouksista hallinnoissa, mikä tekee siitä kykenevän antamaan neuvontaa hallinnoille, jotta ne voivat välttää virheiden toistumista sekä parantaa työnsä laatua ja lisätä sen avoimuutta;
  7. pitää myönteisenä oikeusasiamiehen aloitetta julkaista säännöllisesti tutkimuksia, joissa hän tarkastelee EU:n toimielinten hänen kriittisten huomautustensa ja lisähuomautustensa johdosta toteuttamia jatkotoimia; panee merkille, että tyydyttävien jatkotoimien osuus oli 81 prosenttia vuonna 2009 (94 prosenttia lisähuomautusten osalta ja 70 prosenttia kriittisten huomautusten osalta); pitää tätä rohkaisevana kehityksenä; katsoo kuitenkin, että parannuksiin on vielä varaa, erityisesti mitä tulee kriittisiä huomautuksia koskevaan osuuteen; kehottaa toimielimiä työskentelemään yhdessä oikeusasiamiehen kanssa tyydyttävien jatko-toimien osuuden parantamiseksi;
  8. pitää myönteisenä yleisesti ottaen rakentavaa yhteistyötä oikeusasiamiehen ja EU:n toimielinten ja elinten välillä; tukee oikeusasiamiehen asemaa ulkoisena valvontamekanismina, joka antaa arvokkaan panoksen Euroopan unionin hallinnon jatkuvaan parantamiseen;

9. ilmaisee tyytyväisyytensä oikeusasiamiehen toimiston uuteen logoon ja visuaaliseen hahmoon sekä hänen vuosikertomuksensa uuteen ulkoasuun; arvostaa myös sitä, että oikeusasiamies on lisännyt toimistonsa avoimuutta julkaisemalla verkkosivustollaan tietoja kaikista uusista tutkimuksista, joita hän on käynnistänyt kantelujen pohjalta;
10. painottaa, että kansalaisille on annettava enemmän tietoa toimielimen toimintatavasta sekä tiedotussivustosta, jolla vahvistetaan oikeusasiamiehen roolin avoimuus;
11. ehdottaa, että kun oikeusasiamies esittelee vuosikertomuksensa vetoamusvaliokunnan kokouksessa, läsnä pitäisi olla edustajia paitsi komissiosta myös Euroopan parlamentin, neuvoston ja muiden EU:n toimielinten hallinnosta, virastoista, yksiköistä ja elimistä, jotka ovat olleet oikeusasiamiehen tutkinnan kohteena, joista tämä on laatinut erityiskertomukset, tehnyt kriittisiä huomautuksia tai joihin tämä on kohdistanut muita toimenpiteitä, esittämässä kertomusta koskevia kommentteja ja osallistumassa keskusteluun; kehottaa parlamentin ja neuvoston hallintoja sekä muita asianosaisia EU:n toimielimiä, virastoja ja elimiä olemaan edustettuina tulevissa kokouksissa, kun oikeusasiamiehen vuosikertomus esitellään ja siitä keskustellaan; katsoo, että niiden osallistuminen tällaisiin keskusteluihin ja näkemysten vaihtaminen niiden kanssa hyvästä hallinnosta ja ongelmista, jotka on ratkaistu Euroopan oikeusasiamiehen suositusten ja huomautusten tuloksena, voisi auttaa parantamaan EU:n kansalaisille tarjottavia palveluja ja toimielinten välistä vuoropuhelua sekä myötävaikuttaa aidon palvelukulttuurin luomiseen;
12. kehottaa oikeusasiamestä antamaan parlamentille tietoja suhteidensa kehittymisestä uuteen Euroopan ulkosuhdehallintoon ja Eurooppa-neuvostoon;
13. toteaa, että vuonna 2010 oikeusasiamies vastaanotti 2 667 kantelua kansalaisilta, yrityksiltä, yhdistyksiltä, kansalaisjärjestöiltä ja tiedotustoimistoilta; panee merkille, että tämä tarkoittaa yli 400 kantelun vähennystä edelliseen vuoteen verrattuna;
14. yhtyy siihen näkemykseen, että tällaisen tutkittavaksi kelpaamattomien kantelujen määrän vähennyksen voidaan osittain katsoa johtuvan oikeusasiamiehen verkkosivustolla vuonna 2009 käyttöön otetusta interaktiivisesta oppaasta, joka auttaa tehokkaasti ohjaamaan kantelijat siihen elimeen, joka parhaiten pystyy heitä auttamaan;
15. kannustaa Euroopan oikeusasiamestä jatkamaan Euroopan oikeusasiamesten verkoston edistämistä, jotta voidaan kehittää kattava tietokanta ja tiedottaa paremmin EU:n kansalaisille Euroopan oikeusasiamiehen, kansallisten oikeusasiamesten ja parlamentin vetoamusvaliokunnan keskinäisestä vastuunjaosta;
16. korostaa, että Euroopan parlamentin itsensä on vapautettava resursseja vastaavanlaisen verkkoportaalin perustamiseen vetoamusvaliokunnalle, jotta toimielimen näkyvyyttä ja avoimuutta lisätään tarkoituksena mahdollistaa, että sekin voi edistää sellaisten vetoamusten määrän vähentämistä, joita ei oteta käsiteltäväksi, ja samalla tarjota opastusta ja neuvoja vetoamuksen esittäjille ja parantaa vetoamusprosessin tehokkuutta ja tuloksellisuutta;
17. panee tyytyväisenä merkille oikeusasiamiehen antamien kriittisten huomautusten jatkuvan vähentymisen (33 vuonna 2010, 35 vuonna 2009, 44 vuonna 2008 ja

55 vuonna 2007); yhtyy näkemykseen, jonka mukaan tämä on osoitus siitä, että EU:n toimielimet ovat omaksuneet aloitteellisemman roolin kantelujen ratkaisemisessa ja että tehokkuutensa ansiosta oikeusasiamies on saavuttanut legitiimin aseman kyseisten toimielinten keskuudessa;

18. onnittelee oikeusasiamiestä siitä, että keskimääräinen aika, joka tarvitaan tutkimuksen päätökseen saattamiseen, lyhenee jatkuvasti (noin yhdeksän kuukautta vuonna 2009 ja 2010); pyytää, että tarvittavia keinoja käytetään tämän ajan lyhentämiseksi edelleen, jotta oltaisiin kykenevämpiä täyttämään paremmin EU:n kansalaisten odotukset;
19. toteaa, että 65 prosenttia oikeusasiamiehen vuonna 2010 käynnistämistä tutkimuksista koski Euroopan komissiota (219 tutkimusta); ilmaisee huolestumisensa siitä, että tässä on tapahtunut voimakasta kasvua, sillä vastaava luku oli 56 prosenttia vuonna 2009 (191 tutkimusta), ja pyytää jälleen kerran komission jäsentä ja erityisesti toimielinten välisistä suhteista ja hallinnosta vastaavaa komission jäsentä ryhtymään toimiin nykyisen tilanteen parantamiseksi huomattavasti ja mahdollisimman pian;
20. panee merkille oikeusasiamiehen huolestumisen Euroopan komissiolta hänen kriittisiin huomautuksiinsa saatujen epätydyttävien vastausten suhteellisen suuresta määrästä (10 vastausta 32:sta); yhtyy oikeusasiamiehen näkemykseen, jonka mukaan paljon työtä on vielä tehtävä, jotta virkamiehet saadaan hyväksymään se, että puolustuskannalle asettuminen oikeusasiamieheen nähden merkitsee heidän toimielimilleen tilaisuuden menettämistä ja saattaa vahingoittaa koko unionin julkisuuskuva; kehottaa parantamaan radikaalisti vastaamisprosessia, myös lyhentämään vastauksen laatimiseen käytettävää aikaa (erityisesti aikasidonnoissa tapauksissa), ja tuottamaan ratkaisukeskeisiä eikä puolustelevia vastauksia; korostaa, että Euroopan kansalaisilla on perusoikeuskirjan mukaan oikeus hyvään hallintoon;
21. huomauttaa, että vuonna 2010 oikeusasiamiehen tutkimista syytöksistä ehdottomasti yleisin oli avoimuuden puute EU:n hallinnossa; panee merkille, että tämä syytös tuli esiin 33 prosentissa kaikista päätökseen saaduista tutkimuksista ja koski muun muassa kieltäytymistä tietojen antamisesta ja sallimasta tutustumista asiakirjoihin; yhtyy oikeusasiamiehen ilmaisemaan turhautumiseen siitä, että avoimuutta koskevien tapausten määrä on pysynyt jatkuvasti suurena viime vuosien aikana;
22. panee merkille, että oikeusasiamies antoi vuonna 2010 yhden erityiskertomuksen, joka koski komission kieltäytymistä antamasta asiakirjoja tutustuttavaksi ja toimimasta täysin avoimesti yhteistyössä oikeusasiamiehen kanssa; muistuttaa, että parlamentti hyväksyi vetoamusvaliokunnan erityiskertomusta koskevan mietinnön¹ 27. lokakuuta 2010; muistuttaa, että hyväksytyssä päätöslauselmassa komissiota kehoitettiin antamaan Euroopan parlamentille sitoumus, että se täyttää sille kuuluvan velvollisuuden tehdä vilpittömästi yhteistyötä Euroopan oikeusasiamiehen kanssa;
23. kehottaa käynnistämään tiedotuskampanjan, jonka tavoitteena on vakuuttaa EU:n toimielinten henkilöstö oikeusasiamiehen halukkuudesta kuunnella ja keskustella asioista

---

¹ Mietintö Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomuksesta kantelua 676/2008/RT koskevan Euroopan komissiolle annetun suositluonnoksen johdosta. Esittelijä: Chrysoula Paliadeli (Hyväksytyt tekstit: P7_TA(2010)0436).

ja korostaa oikeusasiamiehen toimintaan liittyviä etuja, kun pyritään tuomaan EU:n toimielinten hallintoja lähemmäs EU:n kansalaisia;

24. muistuttaa, että Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi annettu asetus (EY) N:o 1049/2001¹ on ollut voimassa 10 vuotta; muistuttaa, että tämän asetuksen taustalla oleva perusnäkemys on, että avoimuus on sääntö ja sallassapito poikkeus; panee merkille, että toimielimet hangoittelevat yhä tätä näkemystä vastaan; katsoo, että EU:n toimielinten, virastojen, yksiköiden ja elinten on pidettävä tämä periaate mielessä asiakirjoja laatiessaan ja varmistettava, että ne löytävät oikean tasapainon tarvittavan ja asianmukaisen avoimuustason ja aidon luottamuksellisuustarpeen välillä;
25. muistuttaa, että asetuksen (EY) N:o 1049/2001 uudelleenlaadinta on yhä meneillään; pitää uudelleenlaadintamenettelyn hidasta edistymistä valitettavana; kehottaa neuvostoa ja komissiota suhtautumaan avoimemmin asiakirjojen antamiseen tutustuttavaksi ja tietojen antamiseen kansalaisille ja Euroopan parlamentille;
26. kannustaa oikeusasiamiestä jatkossakin pitämään kiinni perusoikeuksista, jotka koskevat asiakirjojen saamista tutustuttavaksi, avoimuusperiaatteen asianmukaista täytäntöönpanoa päätöksentekomenettelyissä, kansalaisystävällistä palvelukulttuuria ja EU:n toimielinten, virastojen ja elinten aloitteellista asennetta asiakirjojen asettamisessa yleisesti saataville, mikä on EU:n toimielinten avoimuuden ja vastuullisuuden perusperiaate; ehdottaa, että esimerkkejä hyvistä käytännöistä tehtäisiin tunnetuiksi EU:n kansalaisten keskuudessa, jotta muutettaisiin heidän kielteistä käsitystään EU:n hallinnosta ja jotta edistettäisiin eri toimielinten välistä vuoropuhelua niiden hallinnon laatua haittaavista ongelmista;
27. on oikeusasiamiehen kanssa samaa mieltä siitä, että julkisen palvelun periaatteita koskeva ytimekäs julkilausuma edistäisi palvelukulttuuria ja lisäisi kansalaisten luottamusta EU:n julkishallintoon ja toimielimiin; odottaa mielenkiinnolla oikeusasiamiehen julkisen palvelun periaatteita koskevaa julkilausumaa, josta hän parhaillaan kuulee kansallisia kollegoitaan ja muita osapuolia;
28. ehdottaa, että julkisen palvelun periaatteita koskevaa julkilausumaa levitettäisiin mahdollisimman laajalle ja että sen olisi oltava helposti EU:n kansalaisten saatavilla, jotta heidät voitaisiin vakuuttaa EU:n sitoumuksesta suojella julkisia palveluja, jotka kuuluvat keskeisenä osana heidän arkielämäänsä;
29. katsoo kuitenkin, että hallintomenettelyjä koskevien yhteisten sitovien sääntöjen ja periaatteiden hyväksyminen EU:n hallinnossa, kuten jo ensimmäinen Euroopan oikeusasiamies peräänkuulutti, ja palveluperiaatteen käyttöön ottaminen tässä yhteydessä olisi paras tapa varmistaa pysyvä muutos EU:n hallintokulttuurissa, ja odottaa, että komissio asettaa etusijalle asetusluonnoksen esittämisen tätä tarkoitusta varten SEUT:n 298 artiklan nojalla;
30. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman ja vetoamusvaliokunnan

---

¹ Euroopan parlamentin, neuvoston ja komission asiakirjojen saamisesta yleisön tutustuttavaksi 30 päivänä toukokuuta 2001 annettu Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus (EY) N:o 1049/2001 (EYVL L 145, 31.5.2001, s. 43–48).

mietinnön neuvostolle, komissiolle, Euroopan oikeusasiamiehelle, jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille ja niiden oikeusasiamiehille tai vastaaville toimivaltaisille elimille.

PERUSTELUT

Euroopan oikeusasiamies esitteli vuosikertomuksensa 2010 Euroopan parlamentin puhemiehelle Jerzy Buzekille 10. toukokuuta 2011. Toukokuun 23. päivänä 2011 hän esitteli kertomuksensa suhteista hänen toimistoonsa vastaavan parlamentin vetoamusvaliokunnan kokouksessa.

Euroopan parlamentti valitsi Euroopan oikeusasiamiehen Nikiforos Diamandourosin uudelleen virkaansa Strasbourgissa 20. tammikuuta 2010 pidetyssä täysistunnossa, ja tämä vannoi juhlallisen virkavalan Euroopan unionin tuomioistuimessa Luxemburgissa 25. lokakuuta 2010.

Euroopan oikeusasiamiehen toimivallan oikeusperustana on Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) 228 artikla, ja oikeusasiamiehellä on valtuudet vastaanottaa kanteluita, jotka koskevat Euroopan unionin toimielinten toiminnassa ilmenneitä hallinnollisia epäkohtia¹. Oikeudesta kannella Euroopan oikeusasiamiehelle on säädetty SEUT-sopimuksen 24 artiklassa ja Euroopan unionin perusoikeuskirjan 43 artiklassa. Lissabonin sopimuksen tultua voimaan oikeusasiamiehen toimivalta laajeni käsittämään mahdolliset hallinnolliset epäkohdat yhteisen ulko- ja turvallisuuspolitiikan (YUTP) puitteissa, yhteinen turvallisuus- ja puolustuspolitiikka (YTPP) mukaan lukien.

Oikeusasiamiehen hallinnolliselle epäkohdalle antama määritelmä, jonka Euroopan parlamentti ja Euroopan komissio ovat hyväksyneet, on seuraava: "kun julkinen elin ei toimi sitä sitovan määräyksen tai periaatteen mukaisesti, on kyse hallinnollisesta epäkohdasta". Toimielinten kohdalla tämä merkitsee oikeusvaltioperiaatteen, hyvän hallintotavan periaatteiden ja perusoikeuksien kunnioittamista. Perusoikeuskirjassa oikeus hyvään hallintoon on sisällytetty EU:n kansalaisten perusoikeuksiin (41 artikla), ja perusoikeuskirja on EU:n toimielinten hallintoja sitova.

Euroopan oikeusasiamiehen instituutio juhli 15. vuosipäiväänsä 27. syyskuuta 2010. Näinä viitenätoista vuotena tämä toimielin on käsitellyt yli 36 000 kantelua ja saanut päätökseen yli 3 800 mahdollista hallinnollista epäkohtaa koskevaa tutkimusta. Näin monien kanteluiden käsittelemisen seurauksena tämä toimielin on kerännyt huomattavan määrän kokemusta, mikä antaa oikeusasiamiehelle selkeän näkemyksen hallinnollisia epäkohtia koskevista suuntauksista, järjestelmää koskevista ongelmista ja rakenteellisista heikkouksista EU:n toimielinten hallinnoissa. Näin ollen hän kykenee tarjoamaan muutoksenhakukeinoja ja auttamaan EU:n hallintojen laadun parantamisessa sekä sen varmistamisessa, että hyviä käytäntöjä levitetään ja sovelletaan.

Oikeusasiamiehen vuosikertomus 2010 on saanut uuden ulkoasun, ja vuonna 2010 sekä oikeusasiamies että Euroopan oikeusasiamiesten verkosto ovat ottaneet käyttöön uuden logon. Lukijoilta saatuun palautteeseen perustuen ja jotta ilmennettäisiin toimielimen uutta visuaalista hahmoa, mutta samalla myös pyrittäisiin hyödyntämään resursseja parhaalla mahdollisella tavalla, oikeusasiamiehen parannettu vuosikertomus ei enää sisällä perinteistä johdantoa ja tiivistelmää, vaan siinä on nyt erillinen yleiskatsaus, jossa oikeusasiamies

---

¹ Tässä asiakirjassa termillä "toimielin" tarkoitetaan myös unionin elimiä, virastoja ja toimistoja.

kiinnittää huomiota kyseisen vuoden tärkeimpiin tapahtumiin.

Vuonna 2010 oikeusasiamies sai kaikkiaan 2 667 kantelua kansalaisilta, yrityksiltä, yhdistyksiltä, kansalaisjärjestöiltä ja tiedotustoimistoilta (3 098 vuonna 2009), ja hän käsitteli kaikkiaan 2 727 kantelua. Näistä kanteluista 744 (27 prosenttia) kuului hänen toimivaltaansa. Lähes 58 prosenttia vuonna 2010 vastaanotetuista kanteluista jätettiin internetin kautta. Oikeusasiamies sai päätökseen 326 kanteluihin perustuvaa tutkimusta ja käynnisti kaksitoista oma-aloitteista tutkimusta.

Mikäli mahdollista, oikeusasiamies yrittää päästä myönteiseen tulokseen pyrkimällä sekä kantelijaa että kyseessä olevaa toimielintä tyydyttävän sovintoratkaisun aikaansaamiseen. Vuonna 2010 sovintoratkaisuun päästiin 179 tapauksessa. Jos sovintoratkaisuun ei kuitenkaan päästä, oikeusasiamies joko päättää tapauksen kriittisellä huomautuksella tai antaa suositusluonnoksen.

Kriittinen huomautus annetaan, kun kyseisen toimielimen ei ole enää mahdollista korjata hallinnollista epäkohtaa, hallinnollisella epäkohdalla ei ole yleisiä vaikutuksia tai oikeusasiamiehen suorittamaan seurantaa ei pidetä tarpeellisena. Oikeusasiamies voi myös antaa kriittisen huomautuksen, kun hän katsoo, että suositusluonnos ei olisi tehokas tai kun kyseinen toimielin ei hyväksy suositusluonnosta, mutta hallinnollisen epäkohdan tapaus ei oikeuta erityiskertomuksen laatimista parlamentille. Kriittinen huomautus kuitenkin toimii kantelijalle vahvistuksena sille, että hänen kantelunsa oli aiheellinen, ja se osoittaa selkeästi kyseiselle toimielimelle, missä kohdin se on toiminut väärin, jotta se voi välttää tällaista toimintaa vastaisuudessa. Vuonna 2010 oikeusasiamies antoi kriittisiä huomautuksia toimielimille vain 33 tapauksessa, kun vastaava määrä oli 35 vuonna 2009 ja 44 vuonna 2008. Kuitenkin hän katsoo, että parantamiseen on varaa.

Oikeusasiamies esittää lisähuomautuksia käsitellessään asiaa, jossa hän havaitsee mahdollisuuden parantaa hallinnon laatua, ja lisähuomautuksia annettiin 14 tapauksessa (28 vuonna 2009). Oikeusasiamiehen lisähuomautuksilla ei ole tarkoitus arvostella asianomaista toimielintä, vaan niitä pitäisi pitää suuntaviivoina ja ohjeina siitä, miten asianomainen toimielin voisi parantaa palvelunsa laatua.

Julkisen tiedottamisen toteuttamiseksi ja sen vuoksi, että toimielimet voisivat oppia virheistään, oikeusasiamies julkaisee joka vuosi verkkosivuillaan tutkimuksen siitä, miten toimielimet ovat noudattaneet hänen esittämiään kriittisiä ja muita huomautuksia, ja toimielimiä myös pyydetään vastaamaan tietoihin. Uusin, vuotta 2009 koskenut tutkimus osoitti, että tyydyttävien jatkotoimien osuus oli 81 prosenttia (94 prosenttia lisähuomautusten osalta ja 70 prosenttia kriittisten huomautusten osalta). Vaikka kokonaisaste onkin hyvä, parantamisen varaa on erityisesti kriittisten huomautusten suhteen.

Oikeusasiamies havaitsi hallinnollisia epäkohtia 12 prosentissa loppuun saatetuista tapauksista (40 tapauksessa) vuonna 2010. Hän sai aikaan kantelijan kannalta myönteisen tuloksen seitsemässä tapauksessa esittämällä suositusluonnoksia, jotka hyväksyttiin. Oikeusasiamies esitti 16 uutta suositusluonnosta vuonna 2010.

Suositusluonnoksia annetaan tapauksissa, joissa asianomainen toimielin voi poistaa hallinnollisen epäkohdan tai hallinnollinen epäkohta on vakava tai sillä on yleisiä vaikutuksia.

Kun suositusluonnos annetaan, asianomaisen toimielimen on perussopimuksen mukaan lähetettävä oikeusasiamiehelle perusteltu lausunto kolmen kuukauden kuluessa.

Jollei EU:n toimielin reagoi suositusluonnokseen tyydyttävällä tavalla, oikeusasiamies voi laatia ja lähettää Euroopan parlamentille erityiskertomuksen. Erityiskertomus on väline, jota oikeusasiamies käyttää viimeisenä, ja se on viimeinen vaihe, jonka oikeusasiamies toteuttaa kantelutapauksessa. Tämän jälkeen parlamentti päättää mahdollisista lisätoimista, kuten päätöslauselman laatimisesta. Erityiskertomukset esitetään vetoamusvaliokunnalle, joka on suhteista oikeusasiamieheen vastaava valiokunta.

Oikeusasiamies esitti parlamentille vuonna 2010 yhden erityiskertomuksen sen jälkeen, kun oli tutkittu kannetta, joka koski oikeutta tutustua autojen hiilidioksidipäästöjä koskeviin asiakirjoihin. Erityiskertomuksessa todettiin, ettei komissio ollut vastannut suositusluonnokseen lähes 15 kuukauteen, vaikka perussopimuksen mukainen määräaika on kolme kuukautta. Komissio ei myöskään toteuttanut oikeusasiamiehelle antamaansa sitoumusta. Nämä laiminlyönnit olivat vastoin komission velvollisuutta toimia vilpittömästi yhteistyössä oikeusasiamiehen kanssa. Vetoamusvaliokunta laati oikeusasiamiehen erityiskertomusta koskevan mietinnön¹ (esittelijä: Chrysoula Paliadeli, varapuheenjohtaja), jonka parlamentti hyväksyi 27. lokakuuta 2010.

Kanteluiden aiheiden suhteen oikeusasiamiehen vuosikertomuksessa erottuu selvästi oikeus tutustua EU:n toimielinten asiakirjoihin, joka aiheutti suuren määrän kanteluja. Kaikista vuonna 2010 päätökseen saaduista tutkimuksista 33 prosenttia koski oikeutta tutustua asiakirjoihin.

Perussopimuksen mukaan toimielinten on hoidettava tehtäviään mahdollisimman avoimella tavalla hyvän hallintotavan edistämiseksi ja kansalaisyhteiskunnan osallistumisen takaamiseksi. SEUT-sopimuksen 15 artiklan 3 kohdassa ja perusoikeuskirjan 42 artiklassa määrätään oikeudesta tutustua toimielinten asiakirjoihin. Tämä oikeus pannaan täytäntöön asetuksella 1049/2001.

Oikeusasiamies on aina puolustanut tiukasti oikeutta tutustua EU:n asiakirjoihin, ja hän on eri yhteyksissä antanut merkittävän panoksen asetuksen 1049/2001 tarkistamisesta käytyyn keskusteluun. Vuonna 2010 oikeusasiamies saattoi päätökseen 22 tutkimusta kanteluista, jotka koskivat asetuksen 1049/2001 soveltamista. Itse asiassa parlamentille vuonna 2010 lähetetty erityiskertomus oli seurausta asiasta, jonka pani alulle kantelu asiakirjoihin tutustumista koskevan oikeuden epäämisestä.

Oikeusasiamiehellä on myös oikeus tarkastella sellaisten analyysien ja johtopäätösten sisältöä, joita komissio tekee tutkiessaan rikkomisia koskevia kanteluita. Hän voi esimerkiksi tutkia, ovatko ne järkeviä ja hyvin perusteltuja ja onko ne selitetty kantelijoille selvästi.

Kaikista vuonna 2010 käsitellyistä tapauksista 70 prosentissa oikeusasiamies pystyi auttamaan kantelijoita aloittamalla tutkinnan itse, siirtämällä kantelun toimivaltaiselle EU:n tai kansallisten tason elimelle tai antamalla kantelijalle ohjeita siitä, minkä tahon puoleen tämän

---

¹ Mietintö Euroopan oikeusasiamiehen erityiskertomuksesta kantelua 676/2008/RT koskevan Euroopan komissiolle annetun suositusluonnoksen johdosta (2010/2086(INI)). Hyväksytty teksti: A7-0293/2010.

pitäisi kääntyä. Kansallinen tai alueellinen oikeusasiamies voi usein käsitellä parhaiten kanteluita, jotka eivät kuulu Euroopan oikeusasiamiehen toimivaltaan. Vuonna 2010 esitettiin 1 435 kantelua, jotka kuuluivat Euroopan oikeusasiamiesten verkoston jonkin jäsenen toimivaltaan. Vetoamusvaliokunta on tämän verkoston täysjäsen. Vuonna 2010 oikeusasiamies siirsi 145 kantelua vetoamusvaliokunnalle. Muita kanteluita (601) siirrettiin komissiolle (176) ja muille toimielimille ja elimille, kuten SOLVIT-verkostolle.

Vuoden 2010 kertomuksessa kiinnitetään erityistä huomiota uuteen strategiaan, jonka oikeusasiamies ja hänen henkilöstönsä ovat laatineet oikeusasiamiehen toimikaudelle 2009–2014. Tavoitteena on:

- kuunnella sidosryhmiä ottamalla vastaan palautetta kantelijoilta, laajentaa ja syventää yhteyksiä EU:n toimielimiin ja kansalaisyhteiskuntaan ja selvittää parhaita käytäntöjä;
- saavuttaa tuloksia entistä nopeammin vähentämällä tutkinnan loppuun saattamiseen tarvittavaa aikaa ja kehittämällä yksinkertaistettuja menettelyjä kanteluiden nopean ratkaisun edistämiseksi;
- vaikuttaa myönteisesti EU:n toimielinten hallintokulttuuriin auttamalla kehittämään hallinnollisia menettelyjä ja keskittymällä järjestelmää koskeviin ongelmiin;
- antaa sidosryhmille ja yleisölle nopeaa ja hyödyllistä tietoa parantamalla viestintää;
- pohtimaan uudella tavalla voimavarojen käyttöä ja soveltamalla toimielimessä tiukimpia hallintoa koskevia normeja.

Oikeusasiamies, jonka henkilöstötaulukossa on tällä hetkellä 64 virkaa (20 virkamiestä ja 44 tilapäistä toimihenkilöä) ja jonka budjetti on noin 9 miljoonaa euroa, käyttää tätä uutta strategiaa ohjaamaan ja tukemaan toimiaan, joilla pyritään takaamaan, että EU:n kansalaiset voivat täysin toteuttaa oikeuksiaan, ja joilla pyritään parantamaan EU:n hallinnon laatua.

VALIOKUNNAN LOPULLISEN ÄÄNESTYKSEN TULOS

Hyväksytty (pvä)	13.7.2011
Lopullisen äänestyksen tulos	+: 18 -: 0 0: 0
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet jäsenet	Margrete Auken, Elena Băsescu, Heinz K. Becker, Victor Boştinaru, Peter Jahr, Lena Kolarska-Bobińska, Erminia Mazzoni, Edward McMillan-Scott, Mariya Nedelcheva, Chrysoula Paliadeli, Nikolaos Salavrakos, Jarosław Leszek Wałęsa, Angelika Werthmann, Rainer Wieland, Tatjana Ždanoka
Lopullisessa äänestyksessä läsnä olleet varajäsenet	Kinga Göncz, Cristian Dan Preda, Phil Prendergast